
„Ten lék na rakovinu vyzkoušejte na mně“

„Ten lék na rakovinu vyzkoušejte na mně“

Bolestný scénář je pokaždé stejný: rakovinou nemocní lidé se nabízejí k vědeckým pokusům, protože v nich vidí poslední naději.

A platí to zejména tehdy, když se objeví nová zpráva o pokroku českých vědců v léčbě této zhoubné choroby. Naděje lidí je natolik silná, že volají na vědecká pracoviště a žádají: „Vyzkoušejte to, prosím, na mně. Jste mojí poslední šancí.“ Když tedy před dvěma týdny ředitel Ústavu organické chemie a biochemie Zdeněk Havlas v MF DNES oznámil, že preparát profesora Antonína Holého tvoří základ dosud nevídaně účinného vyvíjeného léku GS9219 od americké firmy Gilead Sciences, snesla se na ředitelovu hlavu lavina proseb a přišly i do MF DNES. „Když mi ten nový – byť neozkoušený – lék nasadí, dám jim barák,“ požádal o kontakt na výzkumný tým Gileadu jeden z rodinných příslušníků nemocného rakovinou.

I čeští pacienti mají prý šanci zúčastnit se začínajících testů v USA. „Ale může to být velmi obtížné,“ varuje Havlas.

Už testy na zvířatech vědce doslova ohromily. Jediná injekce léku GS9219 (spolu s Holým za ním stojí i Ivan Votruba a Berta Otová z 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy) zbavila po týdnu psa rozsáhlého nádoru lymfatických uzlin na krku a v břiše. Testy na lidech v těchto dnech v USA začínají a čeští pacienti si budou muset na lék počkat asi šest let.

Proč tak dlouho a za jakých podmínek se testů v USA mohou zúčastnit i čeští pacienti?

„Tlačíte mne do obtížné odpovědi. Nejsme lékaři, ale chemici. Lidi, kteří se na mne obracejí, proto odkazují na firmu Gilead. Přesněji na česky mluvícího vědce, který v ní pracuje,“ říká Havlas. A dodává: „Ale vyhovět jim bude těžké.“

Čeští pacienti by museli vycestovat do USA a pobývat tam po celou dobu testů (kdy se ověřuje toxicita léku, účinné dávky či vliv na různé typy rakoviny), což může být mnoho měsíců. Pacient musí souhlasit i s přísným lékařským dohledem. A může se stát, že při ověřování nového léku zemře.

Akreditované nemocnice v USA nemocným hradí celý pobyt, do USA však není možné vycestovat bez slušné částky peněz.

Ojedinělý preparát GS9219 není jediným převratným lékem proti rakovině, u jehož zrodu stojí vědci z Havlasova ústavu. Revoluci v léčbě choroby může způsobit i azacytidin, který buňky zachvácené rakovinou neničí (jako chemoterapie), ale léčí. A převratné je i to, že azacytidin „ignoruje“ zdravé buňky, jak vyplývá z právě prováděných toxikologických testů.

„I do tohoto projektu vkládáme velké naděje. Už jsme také v USA našli firmu, která je ochotna azacytidin dovést do podoby prvního léku, který nemocnou tkáň vrací do života a neoslabuje imunitu pacienta,“ dodává Havlas.

A opět: nápad českých vědců dokončují i v tomto případě jejich američtí kolegové. Češi, kteří trpí rakovinou, se tedy mohou cítit diskriminováni. „Je nám líto, ale v Česku nevidím firmu, která je ochotna riskovat. Většinou jen touží po návodu, co má udělat, aby už zítra začala s výrobou a pozítří s jistotou vydělávala,“ míní ředitel.

Jít do riskantního projektu, který může až za několik let přinést závratné zisky, do toho se tu prý zatím nikdo nehme, protože by mohl o svou investici i přijít. Právě tohle je hlavní rozdíl mezi firmami v Česku a v USA. A proto také většina peněz z českých vynálezů zůstává stále v zahraničí. Jen pro názornost: náklady na vývoj léku GS9219 přijdou firmu Gilead na jednu miliardu dolarů.